

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 100
van **JOHAN DANEN**
datum: 30 oktober 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Gebruik van rubbergranulaat - Voorkomen van bodemverontreiniging

Het onderzoeksjournalistieke programma van de VARA, Zembla, plaatste in 2016 in een uitzending vraagtekens bij de veiligheid van verpulverde autobanden op kunstgras. Het programma uitte ook de nodige bedenkingen bij het RIVM-onderzoek over deze kwestie.

Eén jaar later beet dit programma zich opnieuw vast in het kunstgrasdossier. Ditmaal werd de mogelijke verontreiniging van de bodem en het oppervlakte- en/of grondwater door het gebruik van rubberen korrels in de kijker geplaatst. Zembla had vastgesteld dat bij de vervanging van een kunstgrasveld in Amersfoort, de grond onder het kunstgras moest gesaneerd worden. Deze grond was te vervuild door de rubberen korrels en de gebruikte rubberen matten, waardoor grote stukken rubber vermengd raakten met zand, zouden leiden tot een zware verontreiniging met zink en kobalt. Een onderzoek dat uitgevoerd werd in opdracht van de Nederlandse sectororganisaties VACO en RecyBEM, concludeerde dat het zink geabsorbeerd werd door het zand, waardoor het tientallen jaren zou duren voordat de waterkwaliteitsnormen mogelijk worden overschreden.

In Vlaanderen levert de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) een grondstofverklaring af voor rubbergranulaat afkomstig van afvalbanden, waardoor het granulaat niet langer wordt beschouwd als afval, maar wel als materiaal (grondstof). Dit gerecycleerd product kan dan zonder problemen uitgestrooid worden op de Vlaamse kunstgrasvelden, onder de voorwaarden bepaald in onderafdeling 5.3.6 van het VLAREMA (Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen).

In artikel 5.3.6.2. van het VLAREMA wordt omschreven hoe de kunstgrasvelden dienen aangelegd te worden. Zo moet het kunstgrasveld worden aangelegd op een onderlaag die duidelijk herkenbaar gescheiden wordt van de onderliggende bodem die van nature aanwezig is. Het kunstgrasveld en de onderlaag worden bovendien zo ontworpen dat de uitloging van schadelijke stoffen in de bodem maximaal wordt voorkomen.

1. In het VLAREMA wordt deels geanticipeerd op de mogelijke verontreiniging van de bodem met rubbergranulaat en de uitloging van zink en kobalt uit dit granulaat. De minister kan bovendien normen vastleggen voor de uitloging van schadelijke stoffen uit het kunstgrasveld en de onderlaag. Daarnaast kan de minister ook termijnen vastleggen waarbinnen bestaande kunstgrasvelden moeten voldoen aan de uitlogingsnormen.

- a) Hoeveel kunstgrasvelden werden er in 2015 en 2016 aangelegd? Hoeveel kunstgrasvelden zijn er in totaal in Vlaanderen?
 - b) Welke instantie controleert of een kunstgrasveld volgens de regels van de kunst en volgens de voorwaarden vermeld onder onderafdeling 5.3.6. van het VLAREMA wordt aangelegd? Wordt de aanwezigheid van een duidelijk gescheiden onderlaag nagekeken?
 - c) Hoeveel van deze kunstgrasvelden werden gecontroleerd op het naleven van de voorwaarden vermeld onder onderafdeling 5.3.6. van het VLAREMA en hoeveel van deze kunstgrasvelden voldeden niet aan deze voorwaarden? Welk gevolg werd er gegeven aan het niet voldoen aan de vermelde voorwaarden?
 - d) Hoeveel keer heeft de minister in 2015 en 2016 normen vastgelegd voor de uitloging van schadelijke stoffen uit het kunstgrasveld en de onderlaag?
 - e) Hoeveel keer heeft de minister in 2015 en 2016 termijnen vastgelegd waarbinnen bestaande kunstgrasvelden moeten voldoen aan de uitlogingsnormen?
2. Het VLAREMA bepaalt dat bij vervanging van de kunstgrasmat moet worden gecontroleerd of de onderlaag nog een compacte structuur heeft. Scheurvormingen of onregelmatigheden moeten hersteld worden. De onderlaag moet worden vervangen wanneer de belasting met schadelijke stoffen te hoog is. De minister kan hiervoor normen vastleggen.
- a) Wie voert de controles op de onderlaag uit?
 - b) Wie controleert de belasting van de onderlaag met schadelijke stoffen? Bij hoeveel kunstgrasvelden werd in 2015 en 2016 de onderlaag gecontroleerd en in hoeveel gevallen moest de onderlaag worden vervangen?
 - c) Hoeveel gevallen zijn er bekend waarbij de verontreiniging door de duidelijk gescheiden laag is gedrongen? Welk gevolg werd er gegeven aan deze vaststelling?
3. Hoeveel verontreinigingen van de bodem, het oppervlakte- of grondwater ten gevolge van het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden zijn er bekend in Vlaanderen? Welk gevolg werd er gegeven aan de vaststelling van deze verontreiniging?
4. Artikel 5.3.6.4. van het VLAREMA bepaalt ook dat bij afdanking van de kunstgrasvelden alle componenten waaronder het rubbergranulaat, de kunstgrasmatten en de onderlaag afgevoerd moeten worden naar inrichtingen die vergund zijn voor de verwerking van dergelijke afvalstoffen.
- a) Hoeveel kunstgrasvelden werden er in 2015 en 2016 afdankt?
 - b) Wie controleert of alle componenten afgevoerd worden naar inrichtingen die vergund zijn voor de verwerking van dergelijke afvalstoffen?
 - c) Wordt na de verwijdering van het kunstgrasveld, met bijbehorende onderlaag, de bodem en/of het grondwater gecontroleerd op mogelijke verontreinigingen?
5. De voorwaarden, vermeld onder onderafdeling 5.3.6. van het VLAREMA, vangen voor een deel de problematieken op waarmee men in Nederland wordt geconfronteerd. Op voorwaarde dat de noodzakelijke controles ook effectief worden uitgevoerd.
- a) Welke garantie heeft de minister dat alle in het VLAREMA vermelde voorwaarden worden nageleefd bij het aanleggen, vervangen of verwijderen van kunstgrasvelden met rubbergranulaat?
 - b) Worden de bestaande kunstgrasvelden op bepaalde tijdstippen gecontroleerd door de OVAM, de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) of een andere Vlaamse instantie?

- c) Zijn de voorwaarden die opgenomen werden in onderafdeling 5.3.6. van het VLAREMA voldoende om in Vlaanderen verontreinigingen ten gevolge van het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden te voorkomen? Welke mogelijke aanpassingen in het VLAREMA ziet de minister?

ANTWOORD

op vraag nr. 100 van 30 oktober 2017

van **JOHAN DANEN**

1. a) Ik heb geen cijfers over hoeveel kunstgrasvelden er in 2015 en in 2016 werden aangelegd. Volgens de recentste cijfers van Sport Vlaanderen zouden er in Vlaanderen in totaal 368 kunstgrasvelden liggen. Hiervan heeft Sport Vlaanderen informatie over 249 kunstgrasvelden:
 - 169 velden zijn ingestrooid met rubberkorrels waarvan de lokale besturen of sportclubs aangeven dat het om SBR-gecertificeerd rubbergranulaat gaat;
 - 1 veld is ingestrooid met een zand/rubber-mengeling;
 - 79 velden zijn ingestrooid met andere infill (zand, kurk);
 - van 119 velden is de infill onbekend.
 - b) Het toezicht op de bewuste bepalingen uit het VLAREMA is de bevoegdheid van de toezichthouders van de afdeling Handhaving van het departement Omgeving, alsook van de lokale toezichthouders voor de inrichtingen die overeenkomstig de indelingslijst zijn ingedeeld als inrichtingen van klasse 2 en 3, en voor de niet-ingedeelde inrichtingen.
Proactieve controles op kunstgrasvelden zijn niet opgenomen in het milieu-inspectieplan van de afdeling Handhaving voor het jaar 2017, noch in de plannen van de vorige jaren.
 - c) De afdeling Handhaving heeft in 2015 en 2016 geen controles uitgevoerd op de bewuste VLAREMA-bepalingen.
 - d) VITO onderzocht de uitloging van twee kunstgrassystemen die representatief zijn voor de Vlaamse velden (met een onderlaag van lava/zand, respectievelijk kalksteenslag). Uit de studie bleek dat de gemeten uitloging van zink en andere metalen een stuk onder de VLAREMA-normen voor het gebruik van grondstoffen als bouwstof lag. Het is bijgevolg niet nodig om specifieke uitlogingsnormen voor kunstgrasvelden op te nemen in de regelgeving.
 - e) Aangezien er geen specifieke uitlogingsnormen zijn opgenomen in de regelgeving, was het ook niet nodig om termijnen vast te leggen waarbinnen de bestaande kunstgrasvelden moeten voldoen aan deze normen.
2. a) De afdeling Handhaving heeft in 2015 en 2016 geen controles uitgevoerd op de onderlaag.
 - b) De afdeling Handhaving heeft in 2015 en 2016 geen controles uitgevoerd op de belasting van de onderlaag met schadelijke stoffen.
 - c) Bij de afdeling Handhaving zijn er geen gevallen bekend waarbij de verontreiniging door de duidelijk gescheiden laag is gedrongen.
3. Bij de OVAM zijn geen gegevens bekend over verontreinigingen van de bodem en/of het grondwater ten gevolge van het gebruik van rubbergranulaat bij kunstgrasvelden.
4. a) Deze gegevens zijn niet beschikbaar.

- b) De afdeling Handhaving heeft in 2015 en 2016 geen controles uitgevoerd op de afvoer van afval van kunstgrasvelden naar verwerkingsinrichtingen.
 - c) De afdeling Handhaving heeft in 2015 en 2016 geen controles uitgevoerd op de verwijdering of vervanging van kunstgrasvelden.
- 5.
- a) 100% garantie op naleving van de regelgeving is niet mogelijk. Ik ga er wel van uit dat de wettelijk vereiste onderlaag in elk geval voorzien wordt bij de aanleg van een kunstgrasveld, aangezien deze onderlaag ook noodzakelijk is voor een goede bespeelbaarheid van het veld. De onderlaag is namelijk noodzakelijk voor een goede drainage.
 - b) Proactieve controles op kunstgrasvelden zijn niet opgenomen in het milieu-inspectieplan van de afdeling Handhaving voor het jaar 2017, noch in de plannen van de vorige jaren.
 - c) Op basis van de beschikbare informatie uit zowel Vlaamse als buitenlandse onderzoeksrapporten is de reglementering in het VLAREMA voldoende om verontreinigingen ten gevolge van het gebruik van rubbergranulaat op kunstgrasvelden te voorkomen. Ik voorzie dan ook geen aanpassingen aan deze reglementering.